

GEDRAGSVERANDERING DOOR DESINFORMATIE IN FACEBOOK-GROEP

Relevant voor: pabo- en lerarenopleidingen

Opgesteld door: Rowan Olierook

Aanpak: Deskresearch

Vorm: Fictieve casus

Denise is 15 jaar en zit in de derde klas van de havo. Thuis zit ze op haar kamer veel op YouTube en andere sociale media. Als ze op haar kamer aan het surfen is op internet ziet ze dat haar buurman de Facebookpagina 'AZC-Alert' heeft geliked. Ze is nieuwsgierig en bekijkt de pagina. Denise leest allerlei negatieve berichten over vluchtelingen in Nederland en migranten in andere landen. Tevens bekijkt ze op de pagina video's en artikelen over Geert Wilders.

In de buurt van de middelbare school van Denise komt een asielzoekerscentrum. Door alle berichten en video's die Denise heeft bekeken, wordt ze boos bij het idee dat er, in haar ogen, 'criminelen' tegenover een school komen wonen. Ze stuurt een aantal (nep)berichten door in de groepsapp van haar klas. Zo plaatst ze foto's in de groep van AZC-Alert met teksten als "ze [migranten] komen oorlog maken bij ons". Ook stuurt ze een heftige video door van een man die iemand voor een vrachtwagen duwt met de hashtags als #Sluitdegrens #StemPVV.

Denise begint steeds meer klasgenoten op te juttten en ze maken een aparte WhatsApp-groep, waarin ze elkaar video's, artikelen, memes en foto's appen over vluchtelingen. Ze roept haar klasgenoten ook op om te protesteren voor het AZC.

De docenten merken reuring op de school en begrijpen niet waar de gedragsverandering van Denise vandaan komt. Als Denise met een jongen uit haar klas wordt betrapt bij het bekladden van de kluisjes met racistische leuzen, wordt ze op het matje geroepen door rector Sophie en Denise's mentor Manu. Denise vertelt dat ze zich heeft aangesloten bij AZC-Alert, een groep mensen die in verzet komt tegen de asielzoekerscentra.

Haar mentor Manu en rector Sophie maken zich grote zorgen, ook omdat Denise andere leerlingen meetrekt in haar extreme gedachten en steeds meer desinformatie (zonder dat ze zich daarvan bewust is) doorstuurt in de groepsapps. Haar mentor, die tevens docent Burgerschap is, duikt in de Facebookpagina en komt erachter dat berichten en foto's uit de context worden gehaald met omschrijvingen die niet kloppen. Daarnaast ontdekt hij dat een aantal video's, zoals de video waarin een man de straat op wordt geduwd, zijn ontmaskerd als desinformatie door factcheckers. Manu gaat het gesprek aan met Denise en laat zien dat niet alle informatie klopt die op AZC-Alert staat. Ze mag natuurlijk haar eigen mening hebben, maar het is belangrijk dat de informatie die ze leest wel echt is. Denise heeft nog steeds haar twijfels, maar is wel aan het denken gezet.

Waar speelt de casus zich af?

De casus speelt zich af in het voortgezet, middelbaar en hoger onderwijs, bijvoorbeeld binnen de vakken Burgerschap en Maatschappijleer.

Hoe beïnvloedt desinformatie de kwaliteit van het werk en professionaliteit van de beroepsgroepen die te maken krijgen met deze casus?

Leerlingen kunnen de (tendentieuze) berichten van sociale mediapagina's en fora gebruiken om hun mening te vormen. Hierdoor kan het voeren van een discussie over asielzoekerscentra en immigratie voor een docent ingewikkeld worden. Als docent moet je laveren tussen twee werelden: het benoemen van het belang van het democratisch recht om te protesteren en het benoemen van de negatieve invloed van des- en misinformatie binnen dit soort groepen op de democratie. Het gezag en de bronnen (de lesstof) die de docent gebruikt, kunnen door leerlingen in twijfel worden getrokken. Deze casus kan voor een docent Burgerschap als aanjager dienen voor discussie over de invloed van des- en misinformatie op de democratie.

Welke vragen/probleemstellingen komen naar voren in deze casus?

- Hoe kun je er als docent achter komen hoe leerlingen aan informatie komen?
- Hoe kun je als docent omgaan met radicaliserende gedachten?
- Wat hebben docenten nodig om lessen omtrent desinformatie te geven?
- Hoe balanceer je als docent tussen het bespreken van bronnen met twijfelachtige informatie en het recht om een eigen mening te vormen?
- In hoeverre ben je als docent verantwoordelijk om dit met leerlingen te bespreken?
- Hoe zorg je als docent dat je leerlingen zuivere bronnen gebruiken?

Deze casus is onderdeel van het project [BeeReal](#) (2019-2021).